

SVYBÍONT

Adrian Tchaikovsky

Přeložil Milan Pohl

ADRIAN TCHAIKOVSKY

SYMBIONT

Alien Clay

Copyright © Adrian Tchaikovsky, 2024

First published 2024 by Tor, an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers International Limited

Czech edition © Martin Královec – Planeta9, 2025

Translation © Milan Pohl, 2025

Cover art and illustration © Martin Poláček, 2025

ISBN 978-80-88626-64-0

ISBN 978-80-88626-65-7

ISBN 978-80-88626-66-4

ISBN 978-80-88626-67-1

VŠEM, KDO BOJUJÍ
PROTI MANDÁTU

OSOBY

Vybraná část lidských zdrojů přidělených k pracovní kolonii na planetě Imno 27g, neformálně označované jako „Pec“. Z pověření Vládního Mandátu Země:

VLÁDNÍ PERSONÁL

komandant **Terolan**
doktorka **Nimell Primattová** – vedoucí biovědeckého týmu
„Fip, Fup a Fop“ – biovědci
Vessikhan – vedoucí archeologického týmu
Ylse **Rasmussenová** – bývalá vedoucí vědeckého sboru
Mox **Calwren** – inženýr
Suiye – poručík ostrahy

PRACOVNÍ SÍLY

doktorka **Helena Croanová** – vedoucí pomocných dokumentátorů
profesor **Arton Daghddev** – pomocný dokumentátor
Ilmus **Itrin** – pomocný dokumentátor
Parrides **Okostor** – pomocný dokumentátor
Marquaine **Ellová** – pomocná dokumentátorka; odepsána (přijatelné ztráty)

Clemmish **Berudha** – člen podpůrných pracovních sil
Armiette **Graisleová** – členka podpůrných pracovních sil
Alaxi – členka podpůrných pracovních sil

Vertegio **Keev** – vedoucí exkurzního týmu
Greelyová – exkurzionistka
Hakirová – exkurzionistka
Yeremy – exkurzionista
Okritchová – exkurzionistka

Shoer – člen podpůrných pracovních sil
Frithová – členka podpůrných pracovních sil

Booth – údržbář

ČÁST PRVNÍ LIBERTÉ

Vyprávění se prý rozhodně nemá začínat probuzením, ale když jste posledních třicet let spali tvrdým spánkem, jiný začátek se vám bude těžko hledat.

Možná začít probuzením a skončit usnutím na věky věků.

Jak mě informovali, „tvrdý spánek“ je odborný termín. Tvrdý proto, že jste při něm vypnutí, vysušení, zmrazení pro cestu od hvězdy k hvězdě. Dovedli tu metodu k dokonalosti – pokaždé trvá jedenáct minut, s přesností hodinového stroje. Loď plná vyvrhelů vysušených na cosi, co... no, chtěl jsem říct „co přežije třeba věčnost“, ale takhle to samozřejmě nechodí. Vy to *nepřežijete*. Zemřete, avšak velice konkrétním, rychlomrazicím způsobem, díky kterému vás můžou na místě určení zrestartovat víceméně v takovém stavu, v jakém jste byli předtím. Po všem tom šibování, co by nevratně, natrvalo zabilo každého, koho by předem nevysušili.

Napumpují vás břechkou, která vás roztáhne víceméně do vašich původních rozměrů – všimněte si, že slovem „víceméně“ se to v tomhle procesu jen hemží. Je to exaktní věda, ale nikdo se při ní nestará o vaše přesné já. Vaše myšlenkové procesy nenavážou tak docela tam, kde přestaly. Krátkodobá paměť se neuchová; čerstvé mentální dráhy to zmrazování prostě nepřečkají. Začínáte tedy probuzením, protože v tu chvíli nic jiného nemáte, aspoň dokud se vám nepodaří navázat jakés takés spojení se staršími vzpomínkami. Víte, kdo jste, ale nevíte, kde jste a jak jste se tam dostali. Zní to děsivě? Pak dovolu, abych vám pověděl, do čeho se vlastně probouzíte: do opravdového pekla. Burácení kolosálního strukturálního poškození, jak se všude kolem vás rozpadá loď. Drtivé trhnutí, se kterým se malá bublina z průhledného plastu, v níž cestujete, uvolňuje a začíná padat. Kakofonie vibrací pronikající zakřiveným povrchem dovnitř k vám: smrtelné křeče vesmírného plavidla, jež vás doneslo až sem, do prázdnoty, a teď se láme na kusy. Pod vámi je svět, o kterém nic nevíte, aspoň v tu chvíli ne. A nad vámi jen smrtící dálavy vesmíru. Skutečnost, že je tu vůbec nějaké dole a nahoře, dává tušit, že planeta už vyhrála boj o vaši duši a vy se řítíte k ní. Nejstarší strach opičího lidstva; strach, který nutí nemluvnata bezmyšlenkovitě zatínat gumovité pěstičky. Tak hluboký pád v nemilost, o jakém se lidstvu ani opolidstvu ani nesnilo.

Všude kolem sebe vidíte skrze celuloidové stěny svého vězení další sobě podobné. Bez ostatních hříšníků, mezi kterými byste trpěli, by to přece nebylo to pravé peklo. Každý vězí ve své vlastní bublině, odtržené od drolicí se lodi. Tváře zkřivené děsem: ječí, buší do stěn, oči jako studny, ústa jako brány hrobek. Odpusťte mi ty přepjaté popisy. Jsem ekolog, nikoli básník, pouhá biologie však nemůže patřičně vystihnout hrůzný pohled na pět desítek lidských bytostí, zčistajasna oživených, aniž by chápaly proč, stejně jako to nechápete vy sami, a loď se v tom dopuštění tříští na trosky a pod vámi narůstá planeta, hladový chřtán její gravitační studny. Panebože! Jen při té vzpomínce se mi dělá zle. A uprostřed všeho toho chaosu se mi vybavuje: *Já jsem ekolog*. Venku ve vesmíru, kde ani žádná ekologie není. Umíte si představit zbytečnější střípek sebepoznání?

Někteří z nás se neprobudili. Kolem mě se řítí přinejmenším dvě bubliny, které v sobě mají jen vyschlou mrtvolu. Jejich systémy selhaly. Odborný pojem zní „přijatelné ztráty“; další nevídaný koncept, na který se znenadání rozpomínám. Vždycky se najde někdo, kdo se na místě určení neprobudí. Budou vám tvrdit, že při tak dlouhých cestách je to nevyhnutelná daň entropii. A možná že je. Anebo možná ti, kteří se neproberou, patří k nejzarputilejším potížistům. Známou tvář těžko poznáte, když je z ní v podstatě jen lebka potažená kůží, zbavená povědomých tkání. Mně však připadá, že vidím, jak kolem mě sviští moje stará kolegyně Marquaine Ellová. Přivezli ji sem až ze Země; sice ten proces osekali až na minimální náklady, ale výsledek je stejný, jako kdyby ji prostě hodili do spalovny.

S připomínkou minimálních nákladů přichází další zjištění. Dalších pár neuronů obnovuje přefatou známost a přináší zásadní, byť neblahé pochopení. A sice že tohle všechno je *záměr*. Žádné traumatické ztroskotání Hespera. Nikoli chyba programu, nýbrž jeho funkce. Posílat lidi do vesmíru bývalo drahé – a v případě lidí, na kterých záleží, je to drahé dodnes. Musíte se postarat, aby převoz zaručeně přežili, zajistit jim skutečnou lékařskou péči a podporu života, sem tam je probouzet a kontrolovat jejich křehoučké duševní i tělesné zdraví. A především musíte zařídit způsob, jak je po skončení služebních povinností odvézt *zpátky domů*. To znamená velké drahé lodě, které zvládají složité věci včetně dotankování paliva, zpomalování, zrychlování, změny směru.

Ale pokud chcete jen doručit několik trestanců do pracovního tábora na odlehlé planetě, jelikož tohle je podstatně lacinější a jednodušší než na takovou práci posílat stroje, pak si nemusíte dělat starosti s tím, jak je dopravit zpátky. Protože oni už se nevrátí. Je to rozsudek na doživotí, jednosměrná cesta. Do hlavy, která spolu se zbytkem mého těla padá do náruče Imno 27g, se mi sypou další nemilá odhalení.

Asi bych měl čerstvě oživenými pěstmi tlouct zevnitř do bubliny, jenže ona se točí a točí, pryč od rozpadající se lodi, a svět pode mnou se pořád zvětšuje. Prázdnota se mění v žlutomodrou oblohu. Může mít něco žlutomodrou barvu? Na Zemi ne, ale tohle je obloha na Imno. Modrá díky kyslíku, který biosféra planety vypumpovala do atmosféry coby vedlejší produkt svých metabolických pochodů, zrovna jako na Zemi. A žlutá díky řídkým mračnům vzdušného planktonu. Anebo spíš žlutočerná, vzhledem k jejich tmavému fotosyntetickému povrchu. Modrožlutočerná barva by neměla existovat, a už vůbec by to neměla být barva oblohy.

Padáme. V určité fázi se otvírají padáky z tenoučkého průhledného plastu. Jen se dotknou atmosféry, už začíná jejich biodegradace. Podobně jako sama loď jsou vyrobeny tak, aby vydržely nejkratší potřebnou dobu ke splnění svého úkolu. Loď, ten bezejmenný kus plastového smetí, vytištěný v celku na oběžné dráze Země, v podstatě jen jednorázový motor plus přepravní modul, kam nás nasázeli jako hrášky. Plato na vajíčka, které mělo svůj mrtvolný náklad odvézt vesmírem k jedné z momentálně „rozpracovaných planet“, řečeno hantýrkou Expanzního oddělení Mandátu. Odvézt nás k Imno 27g a pak se ve svrchní atmosféře rozpadnout. Roztříštit se na kusy a nechat jednorázové lékařské jednotky, ať ty mrtvoly resuscitují ve skučící zatracence řítící se vstříc zkáze. Někteří z nás se toho budíčku nedožili, další nepřežijí přistání. Zkáza čeká nás všechny, to si pište, a někteří se prostě jen načekají déle než jiní. Padák se mi roztáhne tak prudce, až mi zavrže v kostech; vidím několik dalších, podobným způsobem vytržených ze zubů planety, ale i pár nešťastníků, kterým se padáky vůbec neotevřely. Pořád ječí, jako by si pamatovali dost na to, aby chápali, že co nevidět zase zemřou.

Mě ale nezabije ani nepodařené probuzení, ani pád z horního okraje atmosféry. Neodepíšu mě v účetních knihách jako přijatelnou ztrátu. Musejí velice pečlivě propočítat přesnou výši nezbytných nákladů a přesné procento ne-úspěšných transportů – čili mrtvých lidí –, jež to obnáší. Kdo by taky chtěl utratit o jediný cent víc, než je třeba, při převozu trestanců? Odsouzenců, kteří mají zemřít v pracovním táboře na dalekém světě. Lidí, kteří se vzepřeli systému a teď budou po zbytek života pykat. Lidí jako já. Později se dozvím konkrétní čísla: dvacetiprocentní přijatelné ztráty. Pokud vám to připadá jako absurdní plýtvání investicemi, pak neznáte historii nedobrovolného převážení jedněch lidí druhými z místa na místo.

Na kapsle přimontovali manévrovací trysky. Malé plastové bazmeky. Pro jedno použití. Pořád padám – zdá se mi, že to trvá hrozně dlouho! – a vidím, jak se zažehávají. Každá vypouští zášleh stlačeného plynu a při tom se ničí. Jestli díky tomu přistanu tam, kde přistát mám, tak skvělé. Jestli ale skončím daleko od pracovního tábora, nebudou plýtvat úsilím na to, aby mě vyzvedli. Prostě zemřu uvězněný ve své bublině, případně mimo ni, poněvadž Imno 27g je plná věcí, které člověka snadno zabijí. Zvlášť když je sám a pořád ještě nemá všech pět pohromadě. Ne že bych měl někdy v hlavě něco, co by mi na tomhle cizím světě pomohlo přežít.

Ale mně se nestane ani tohle. Přistávám se všemi ostatními, tedy těmi, kteří nespádli do přijatelných ztrát, a zhruba na stejném místě, kde už na nás čekají. Komandant pracovního tábora nám poslal naproti těžkooděnce, čistě pro případ, že by se nám cestou dolů nějak podařilo utvořit revoluční podvýbor. Když vidím pořádkovou zbroj a výzbroj – „téměř nesmrtící“ zbraně, které jsem (jak si teď s odstupem vybavuju) vídal na Zemi a které zabíjejí pouze v přijatelném procentu případů –, vzpomínám si, že kdysi opravdu existoval revoluční podvýbor, jehož jsem býval členem. Samozřejmě ne na lodi, protože tam z nás všech byly zmrzlé mrtvoly. A taky ne cestou dolů, protože to jsme nestíhali nic jiného než ječet. Ale ještě na Zemi, než infiltrovali naši síť, vystopovali naše kontakty a pozatýkali každého, koho jsme znali (výhodná nabídka: stačí jedna zradická a zabásneme všechny vaše přátele a příbuzné!), tehdy jsem opravdu býval součástí problému, takže jsem si vysloužil tohle. A doma na Zemi jsem na to byl zarputile hrdý. Ve věznici připojené k vesmírnému přístavu, ve stísněných orbitálních ubikacích jsem si samo sebou uvědomoval, že budu deportován do pracovních táborů, ale byť jsem pouze nevýznamný akademik, zkusil jsem aspoň přispět svou troškou do mlýna.

Právě teď, po střemhlavém pádu vstříc téhle zkáze, při pohledu na popravčí četu lomeno uvítací výbor, toho všeho lituju. Kdyby se tu zázračně zhmotnil politruk a nabídl mi amnestii výměnou za to, že podepíšu doznání, hned bych sáhl po peru. V naprostém rozporu s tím, co se zpívá v jedné písničce, lituju každého svého životního rozhodnutí, které mě sem přivedlo. Slabá chvíle.

Kolem mě splaskává bublina. Chvilí mám strach, že mě ten lepkavý plast zadusí, bojuju s ním zuby nehty, ale potom mě z něj vyřezou. Mají na to speciální nástroj, něco jako rozpálený nůž. Utržím mělkou, lesklou jizvu přes stehno, svědčící o jejich celkovém nezájmu. Jednoho člověka nestihnou včas vyprostit, takže se z něj stane další přijatelná ztráta. Všechno v mezích tolerance, chápete. A je to. Jsme dole. Zvedám zrak k obloze cizího světa.

Chci jenom stát na místě, ale oni mě nenechají. Vrávoráme, kymácíme se, snažíme se vyschlými, zdřevěnělými jazyky utvářet slova. Těžkooděnci se po nás sápu, cloumají s námi, strkají do nás. Vlastně nás ani tak nepřemísťují, spíš nám uštědřují první lekci ohledně toho, Jak To Teď Bude. Těžká ruka na rameni, drobný formální pozdrav, ze kterého mi zachřestí zuby. A celou tu dobu přejíždím očima po tvářích ostatních zatracenců. V paměti mám díry, nemůžu se ani rozpomenout proč, ale pak se mi to začne vracet. Marquaine. Na stejné lodi byla Marquaine. Patřila ke stejné várce postradatelných. Moje kamarádka, moje kolegyně, moje spolubuřička a politická delikventka. To přece nemohla být její tvář, kterou jsem tam nahoře zahlédl, přischlá k lebce, kroužící pryč do propasti nad námi. Takhle přece nemohla skončit tak geniální mysl, zářná kariéra, *přítelkyně*. Vrážím do ostatních, blábolím, nerozumím vlastním slovům. Rukama hrabu po ostatních, žádnou tvář však nepoznávám. Ona tu není. Zemřela jako my všichni, na oběžné dráze Země, když nás vysušili, jenže ona se nedočkala slíbeného vzkříšení.

.....

Ve vazební věznici vesmírného přístavu byla Marquaine Ellová v cele, která sousedila s mojí, a mohli jsme spolu mluvit přes zeď. Nebylo to jenom tak. Napřed vám muselo dojít, že za jedním poškrábaným místečkem na stěně je v konstrukci bublina, kudy se nese zvuk. Celé vězení nebylo postavené o moc důkladněji než fragmentační transportér, ve kterém se nás chystali odvézt. Pokud jste přitiskli ucho a čelist k tomu poškrábanému místečku na zdi, mohli jste slyšet člověka v sousední cele – samozřejmě za předpokladu, že přiložil ústa k odpovídajícímu místu na své straně. Ty škrábance tam udělali předchozí vězni, kteří na to kápli a měli tolik kolegiálnosti, že mysleli na ty, kdo přijdou po nich. Abychom to správné místečko nemuseli zdlouhavě hledat. Nikdo v těch celách koneckonců nepobude dlouho. Teď si říkám, kdo to asi byl: nějaký vězeň, kterého měli každou chvíli naložit na transportér, dost možná z něj udělat přijatelnou ztrátu, a on přesto našel způsob, jak označit zeď, jenom aby pomohl někomu, koho nikdy nepotká a nepozná. A to kvůli jediné věci, kterou má se svým nástupcem zaručeně společnou. Oba jsou nepřátelé Mandátu, dokonce až takoví nepřátelé, že mají být deportováni mimo planetu.

Marquaine se nacházela v sousední cele jak fyzicky, tak ideologicky. Oba jsme se dopustili spřízněných prohřešků proti ortodoxii, ačkoli pokud mi bylo známo, ona se nezapojila do tak razantních způsobů odporu jako já. Do podvýborů a všeho kolem nich. To jsem byl celý já, kultivovaný akademik, který se rozhodl, že to nandá Mandátu. Že nebude jen salonním agitátorem, rozvaleným v pohodlném křesle. A přesto nás ubytovali vedle sebe, ať si počkáme na transport. Tohle mi víc než co jiného napovídalo, že mě zabásli jen kvůli mým akademickým přečinům a to ostatní se mi vůbec nedostalo do záznamu.

Oba jsme byli vycházejícími hvězdami ve stejném oboru a oba jsme byli podobně staří. Na jednom z velkých luxusních orbitalů se konala konference, kde jsme se já a Marquaine – a ještě jeden náš kolega, Ilmus Itrin – stali nerozlučnými přáteli: třemi mušketýry. Nad honosnou čajovou soupravou, kterou nám vytiskli, jsme probírali nekonformní vědu dost hlasitě na to, aby naše fakulty dole na Zemi našpicovaly uši. Tehdy se zdálo, že stisk Akademického Mandátu povoluje, a věřili jsme ve svobodu vědění a nevyhnutelný triumf rozumu. Jelikož nám připadalo, že se rigidní vědecká ortodoxie konečně dává na ústup, ve svých oborech jsme hýřili všemožnými nápady. Xenobiologie byla koneckonců horkým tématem. Lidé vkročili na jiné světy a na některých těch světech byl svého druhu život. Zdálo se nevyhnutelné, že příští sonda přinese Velký objev, o kterém jsme všichni věděli, že tam někde musí být.

O deset let dříve, za mých studií, vypadalo všechno úplně jinak. Ortodoxie byla ruka, jež nám svírala hrdlo. Pokud jsme snad chtěli říct něco, co se nevešlo do úzkých škvírek mezi těmi zaťatými prsty, šeptali jsme to potají. Necenzurované učebnice putovaly z ruky do ruky jako samizdatové romány, za jejichž šíření se pořád zatýkalo. První objev mimozemského života vyvolal v Akademickém Mandátu paniku. Co kdybychom mimoděk objevili realitu, která neodpovídá dogmatům? Hrůza pomyslet! Jenže časem se to všechno podařilo vměstnat do přijatelných mezí. K ničemu, co by naše chápání vesmíru postavilo na hlavu, vůbec nedošlo. Nepřirítili se žádní mimozemšťané, kteří by vesele porušovali naše fyzikální zákony nebo nám názorně ukazovali, že jsou lepší způsoby, jak řídit civilizaci, než jak to dělají naši autoritářští vládci. A tak jsme na pár let získali pocit, že sevření ortodoxie ochablo. Dost na to, abychom já, Marquaine a Ilmus nad dobrou kávou a vytištěnými jahodami na Devatenácté konferenci o dalších vyhlídkách života mluvili o nevýslovných věcech. Hned u vedlejšího stolu seděli činovníci Mandátu, hrbili ramena a dělali, že to neslyší. Jim patří včerejšek, říkali jsme si. Budoucnost je naše.

A já teď v budoucnosti jsem, jenomže ne v takové, jakou jsme si malovali. Ta železná ruka jenom přehmátla. Možná na chvíli povolila, aby zjistila, kdo se bude vzpouzet nejvíc, a mohla vyvinout patřičně cílený tlak.

Nenechte si od nikoho namluvit, že Mandátu chybí trpělivost. Jsem tady – třicet let od Země – a všechno je to pořád součástí dlouhodobého plánu. Dali nám provaz, abychom se na něm sami oběsili, a čistky začaly, až když všichni halasní nespokojenci dostali příležitost se identifikovat. Anebo až když Úřad vnitřního vyšetřování prolustroval dost osob, aby měl jistotu, že na tom či onom seznamu jsou zaevidovaní i mlčenliví disidenti. Napoprvé – když sebrali většinu lidí z mého malého okruhu včetně Ilmuse – mě vlastně přehlédli. Já, Marquaine a hrstka dalších jsme zbyli jako pár posledních zubů v chrupu delikventa zmláceného ve výslechové místnosti. Ronili jsme slzy za zdecimovanou fakultu, za velikány, které z ní vytrhli. Potají jsme si otírali čelo a byli vděční za to, že nesebrali nás. A odvažovali jsme se věřit, že Úřad vnitřního vyšetřování není neomylný. Možná jsou v jeho řadách dokonce sympatizanti. Proč bychom pro změnu nemohli proniknout *my* mezi *ně*? Jenže tak to vůbec nebylo. Prostě nám dávali další provaz, abychom jim upletli ještě pár oprátek. A tak jsme se začali skrývat. Nosili jsme nové totožnosti, zhruba tak účinné jako strašidelné paruky a falešné nosy upevněné šňůrkou. Snažili jsme se přijít na to, kdo naše přátele zaprodal vyšetřovatelům. Nebudeme jim to ulehčovat, říkali jsme si. Prokoukneme tajné agenty a donašeče. Nás nezlomí.

Ale nakonec zlomí každého a donašečů bylo prostě tolik, že jsme nemohli odhalit všechny. Mě dostali dřív než Marquaine a ona se mě v našich vzájemně sousedících celách ve vazební věznici nikdy nezeptala, jestli jsem ji naprášil. Jestli jsem se zlomil. Nechtěla slyšet odpověď. Kromě deportačního personálu jsem byl poslední člověk na Zemi, se kterým si mohla povídat. A tak jsme se té otázce vyhýbali obloukem a mluvili o jiných věcech. Pozemských věcech. Byla to poslední příležitost k ledasčemu.

A teď si prohlížím tváře všech, kdo přežili, a ji mezi nimi nevidím. To, co jsem zahlédl nahoře v třištícím se transportéru, bylo přesně to, co jsem si myslel. Je mrtvá. Nebo se spíš nevrátila mezi živé. Jedna z nejbystřejších myslí naší doby se stala přijatelnou ztrátou. A já, nehodný, pořád žiju na cizím světě.

.....

Zde je stručný úvod pro neznalé.

Než mě vypakovali ze Země, lidstvo se vydalo k jedenácti exoplanetám. Pokud tedy počítáme jenom ty, na které doopravdy vkročilo. Mise bez lidské posádky jich prosondovaly... jestli se nepletu, podle posledních zpráv sedmdesát osm. Těch šedesát sedm planet bez lidských šlápot bylo přenecháno automatizované těžbě nebo prostě zamítnuto s tím, že nestojí za další průzkum. Anebo je pořád ještě vyhodnocovaly komise. V přílehlých oblastech galaxie je spousta kamení. Z těch jedenácti, na kterých jsme byli, jich devět zplodilo vlastní život. Zbýlé dvě se vyznačovaly bohatými ložisky nerostných surovin a natolik problematickou polohou, že bylo zapotřebí lidské ruky na kormidle. A jsem hrozně rád, že mě nepřidělili na žádnou z těch dvou, a to přesto, že jsem právě zhlédl hned několik variací na téma „jak jsem býval mohl zemřít“. Klidně jsem se mohl stát jedním z mnoha koleček v těžebním podniku na nějakém toxickém šutru bez atmosféry. Tedy ne že by přítomnost života nezbytně znamenala vzduch nebo absenci toxinů.

Ale zpátky k tomu životu. Ze sedmdesáti osmi prozkoumaných světů jich devět mělo svého druhu život. Možná si řeknete, že je to dost chabý výsledek, ale xenoekology, jako jsem já, to bez nadsázky fascinovalo a vzrušovalo. Moji předchůdci v oboru se užírali starostmi, že takových světů bude nula – ať už z těch sedmdesáti osmi, nebo z libovolného počtu, který vás napadne. To by byla hrůza. Už proto, že my všichni bychom skončili na dlažbě.

Šest z těch devíti živých světů nemá nic v makrobuněčném v měřítku. A nemluvím nutně o *buňkách* v pozemském smyslu. Život na těch planetách však sestává z dílčích jednotek natolik drobných, že nejsou vidět prostým okem; možná tvoří kolonie nebo náhodně nahloučená společenstva jako barevné krusty na okrajích hlubokomořských sopouchů. Anebo staví nevzhledné bachraté útesy, v podstatě jen vrstvené hřbitovy předchozích droboučkových generací. Nejspíš si zase řeknete, že to není nic moc, ale já jsem z toho nadšením bez sebe. *Tři* z pouhých sedmdesáti osmi. Galaxie překypuje životem!

Až doteď jsem žádný z těch světů nenavštívil. Byly totiž dva seznamy akademiků vyvolených k výpravám na jiné světy. Na prvním figurovali jedinci, kteří byli ideologicky zadobře s Akademickým Mandátem, a já jsem nikdy nelezl do zadku tolika funkcionářům a nezpronevěřil se tolika vědeckým zásadám, abych se na něj dostal. Na druhém figurovali ti, kteří se provinili; kteří se proplekli soudními monstprocesy, aniž by byli doopravdy popraveni, a čekala je deportace na jednosměrných fragmentačních transportérech. A s jedním z nich jsem se svezl i já.

Mohlo to být horší, říkám si, jak tu tak stojím a poprvé se rozhlížím po tomhle novém světě.

Pominu-li možnost, že bych po zbytek svého zkráceného života mohl těžit horniny nebo zkoumat mimozemské mikroby, vyrozuměl jsem, že druhý z těch tří světů, Imno 11c neboli „Skleník“, má v mírném pásmu teplotu brutálních osmdesáti čtyř stupňů Celsia a geologicky je natolik aktivní, že atmosféru tvoří primárně kouř. Tamní život, podle všeho komplexní a fascinující, zvolna migruje mezi podmořskými vývěry v letargické ekologii poháněné geotermální energií. Vzato kolem a kolem, v podstatě jsou to slimáci, nebo aspoň plaziví tvorové na pohled podobní měkkýšům s ulitami z těžkých kovů, které ti hlemýždi vylučují z vlastních těl, aby neutrpěli fatální otravu. Vyrozuměl jsem, že fatální otrava je druhou nejčastější příčinou úmrtí mezi dělníky v pracovních táborech na

Skleníku – až po katastrofálních nehodách zapříčiněných drtivým tlakem, poněvadž moře jsou tam velice hluboká a voda velice těžká.

Oproti tomu na relevantním měsíci třetí planety, Kalebu 3p neboli „Marastu“ je vážně kurevská zima. A pokud vím, umřít na kurevskou zimu je tam v podstatě nepsaným pravidlem. Marast obíhá kolem plynného obra na nejzazším okraji té nepřiměřeně zalidněné soustavy a ve skrz naskrz zmrzlou ledovou kouli se zatím nezměnil jen díky slapovému působení mateřské planety. Má oceány tekutých uhlovodíků a složitý ekosystém na bázi exotické chemosyntézy. Všechno je tam hodně velké a hodně pomalé – dokonce až tak moc, že nemáme ponětí, jak většina tamních druhů plodí velká pomalá mimozemšťáňátka, poněvadž žádný z nich se k tomu během těch několika desetiletí od přiletu lidských výzkumníků ještě nedostal. Ve srovnání s tímhle je Imno 27g, můj nový domov, učiněný ráj.

Ale nikdo z nás si jako v ráji nepřipadá. Stojíme tam, pořád navlečení do zkrabacených jednodílných papírových úborů, do kterých nás nasoukali, když nás zmrazili a vyvezli. Oblečení – dá-li se tak vůbec nazvat – už se začíná rozpadat. Drolící se cáry si držíme před choulostivými místy, tiskneme si ty žalostné zbytky k bokům a ramenům, jako bychom byli na té nejlacinější tóga párty v galaxii. A je tu zima. Rozumově chápu, že je ráno a že se 27g vyznačuje propastným rozdílem mezi denní a noční teplotou, kvůli kterému z nás v poledne potečou litry potu a se soumrakem div neumrzeme. A vzduch páchne po spálenině; taky si uvědomuju, že je to vedlejší produkt místní fotosyntézy. Už jenom fakt, že ten vzduch můžeme čichat, představuje znatelnou výhodu proti Skleníku nebo Marastu, protože když se na některém z těch dvou světů zhluboka nadechnete atmosféry, během chvilky je po vás. Takže mám vážně, vážně štěstí. Potenciálních problémů mám sice nad hlavu, ale samotný pobyt na Imno 27g k nim nepatří.

(Aby nedošlo k mýlce – a pro ty nejpomalejší vzadu –, Imno je astrograficko-průzkumný program Mandátu, který převzal tuhle hvězdnou soustavu. Jednalo se o sedmadvacátou soustavu přejmenovanou programem v souladu s novými konvencemi a tato planeta, na niž jsem právě dosedl, je šestá od hvězdy. Takhle se jí samozřejmě neříká. Říká se jí Pec a doma na Zemi jsem předpokládal, že je to narážka na teplotní výkyvy, ale mýlil jsem se. Pec měla tajemství, o kterém nikdo z ústředí Mandátu nemluvil. Zatajovat informace je ostatně docela snadné, trvá-li třicet let, než zpráva doputuje zpátky na Zemi, a existuje-li pouze jeden státem ovládaný kanál.)

.....

Naše bubliny popadaly na vykloučené, uměle zploštěné prostranství, dosud rozježděné pásovými vozidly. Uvítací výbor už nás vede do samotného tábora. Vidíme povědomé stěny z pletiva i souvislých panelů, zvedající se vzhůru ke špinavé plastové kupoli; pravý závan domova. Deportální tábor, ve kterém drželi mě a Marquaine, byl postavený ze stejného materiálu. Snažím se dívat kolem něj a přes něj, protože tohle je *cizí svět* – no dobře, je to cizí svět, na kterém zaručeně umřu, ale zvědavost je snad normální. Právě teď předpokládám, že budu do smrti kopat díry a čistit latríny, víckrát odtamtud nevylezu, a tak se chci aspoň jednou pokochat zdejší přírodou.

Je tu les. Vymýtili zhruba stometrový prostor mezi ním a stěnami tábora, a než nás naženou dovnitř, na chvilku ho zahlédnu. Popravdě řečeno, nejsou to tak docela stromy, vlastně ani rostliny; společné principy sběru solární energie však zapřičiňují, že se rostlinám docela podobají, byť se skládají z úplně jiných stavebních bloků. Základem pecovské biologie je kombinace uhlík-vodík-kyslík plus některé dobře známé stavební prvky jako aminokyseliny, které mohou vznikat samy od sebe, aniž by byly přítomny jakékoli formy skutečného života. Život na Skleníku, dokonce i na Marastu se překrývá s tím pozemským, a život na Peci ještě víc. Ale pořád je hodně cizí. Nekompatibilní. Stejných cílů dosahuje jinými prostředky. „Stromy“ vypadají jako vyboulené vázy završené masivními růžicemi s černými okvětními lístky, v některých případech dvacet metrů širokými. Nerozvětvují se, vůbec nemají dendritickou strukturu od silných větví k tenoučkým větvičkám, kterýžto vzor se donekonečna opakuje v pozemské biologii počínaje dřevinami a konče plicními kanálky. Jsou tu jenom ty mohutné, baňaté, jakoby hlízovité kmeny s oním extravagantním chocholem enormních okvětních lístků nebo spíš plachet, jejichž povrch zajišťuje fotosyntézu. Jsou skoro úplně černé, požírají tolik světla, kolik jen můžou, neunikne ani zelená část spektra. Zduřelé kmeny mají téměř stejný žlutooranžový odstín jako prašná, od pohledu vyprahlá půda. Při tom prvním letmém seznámení s Peci nevidíme žádné pohyblivé formy života, ačkoli tam někde jsou. Do vymýceného prostoru se neodvažují, alespoň ne přes den, a nechávají nás projít. Vzápětí už nás ostraha dostrká za plot tábora, tluče nás pažbami pušek a kope do těch, kteří se loudají. Většina ostatních se nemůže dočkat, až se před tou cizostí schová do lágru. To já se loudám, já civím kolem sebe. Na moje záda a ramena prší jedna rána za druhou. Ani to není pořádná profesionální brutalita; vlastně to působí bezmála hystericky. Evidentně mají naspěch. Spousta příleb se zrcadlovým hledím se co chvíli ohlíží k lesu.

Potom nás jako stádo naženou do uzavřené komory hned za bránou, nechají nás tam a pustí na nás plyn. Nějaké svinstvo, ze kterého se mi oči zalévají slzami, pálí mě v hrdle, štípe na kůži. Trvá to aspoň tři minuty, což vím díky tomu, že tím projdu ještě mnohokrát a nakonec začnu počítat vteřiny. Všichni si tím plynem pořádně naplní plíce. Když je po všem, jedna z ostatních – žena – leží na zemi a chroptí, lapá po dechu, drží se za krk. Zemře dřív, než se dozorci vrátí; možná jen zdvořile čekají, až to bude mít za sebou. Beztak jí není pomoci, a tak jí raději nepomáhají na

dálku, místo aby jí nepomáhali osobně. Byla to alergická reakce. Vyrozuměl jsem, že dekontaminaci nevydrží zhruba půl procenta lidí. Takže pokud jde o tuhle konkrétní smrt, aspoň jsem měl celkem slušnou šanci.

Upřímně, už jsem toho přežil tolik, že bych se měl cítit nesmrtelně.

Ale já se nesmrtelně necítím. Vlastně bych řekl, že v životě jsem se necítil smrtelněji. Pamatuju si, jaké to bylo, když jsem v detenčním táboře čekal na soud. Kladl jsem srdnatý odpor. Zásadový učenec proti fašistickému režimu. Jen ať se předvedou! Stoupnu si pod šibenici a plivnu jim do očí. Jenže mi žádnou šibenici neuchystali. Moje poprava bude obnášet roky strádání mnoho světelných let od domova. Nehledě na podrobnosti vysoušecího procesu mám podezření, že odpor ve většině případů nepřežije rehydrataci.

Konečně nás pustí ven z přechodové dekontaminační komory a my spatříme, co je pod kupolí tábora.

Samozřejmě to co obvykle. Místní zemina zpracovaná na pseudobeton a zformovaná do nízkých škaredých budov. Hned vám můžu říct, kde je noclehárna pracovních sil, kde dílna a ošetrovna – anebo možná ošetrovna lomeno výzkumná stanice (jednoho vždycky povzbudí, když věda potřebuje nemocné lidi jako výzkumný materiál, není-liž pravda?). Vidím typickou síť ochozů a lávek, věží a výše položených ubikací, kde bydlí personál a dozorcí a z kteréhožto privilegovaného postavení můžou shlížet, plivat a v případě potřeby střílet na nás nižší bytosti. Tam nahoře budou mít komunikační a řídicí vybavení, spojení se satelity a případnou další orbitální infrastrukturou Pece. Budou mít záchranné lano, pojící je se Zemí. Koneckonců se na rozdíl od nás jednou vrátí domů. Ale tohle všechno je pro mě ohraná písnička; zajímá mě teď něco jiného. Budovy tábora totiž tvoří kruh a uprostřed toho kruhu jsou...

V první chvíli mi připadá, že středová stavba se skládá z odumřelých stromů, poněvadž její stěny mají týž zaoblený tvar. Na druhý pohled odhaduju, že jsou to zkameněliny, alespoň podle kamenných vízek čnějících nad tyhle struktury podobné rozbitým vázám – vízek připomínajících vztyčené listy s pravidelnými výčnělky, nyní zvětřalými a olámanými. Gigantické fosilie z dávných věků tohoto cizího světa. Ale nemůžu si lhát do kapsy. Snažím se ty divy uvěznit v říši bioekologie, i když už vím, že se mi to nepodaří.

Ty věci byly *vyrobeny*. Jsou to budovy – nebo jejich zbytky. Pec se kdysi pyšnila civilizací a některé ty ruiny se podobají hrnčířským pecím ze staré Země dost na to, aby téhle planetě daly jméno. My jsme tu nenašli jen další iteraci života; našli jsme další *mysli*. A tři komplexní ekologie na sedmdesáti osmi světech jsou jedna věc, ale jediný další inteligentní druh v celém vesmíru staví všechny naše předpoklady na hlavu. Na chvíli zapomínám, že jsem vězeň; moje mysl se právě osvobodila.

Než si je stačím důkladněji prohlédnout, popadnou mě strážé a odvedou mě před komandanta. V táboře nejsem ještě ani pět minut, a přesto to vypadá, že už jsem v maléru.